

Vergaderjaar 2023–2024

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 2059

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 augustus 2024

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda van de vergaderingen van de informele Eurogroep en Ecofinraad van 12–14 september a.s. Ik ben zelf niet in de gelegenheid om deel te nemen aan beide vergaderingen. Nederland zal vertegenwoordigd worden door de Thesaurier Generaal.

Mogelijk dat het Hongaarse voorzitterschap nog *Presidency Issues Notes* opstelt voor verschillende agendaonderwerpen van de informele Ecofinraad. Ik zal deze *Presidency Issues Notes* met u delen zodra ik ze heb ontvangen.

Het is mogelijk dat nog punten worden toegevoegd aan de agenda of dat bepaalde onderwerpen worden afgevoerd of worden uitgesteld tot de volgende vergadering.

De Minister van Financiën,
E. Heinen

Eurogroep

Macro-economische ontwikkelingen

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal van gedachten wisselen over de macro-economische ontwikkelingen in de eurozone. Mogelijk zal worden stilgestaan bij de laatste economische ontwikkelingen. Voor Nederland blijft het van belang dat lidstaten aandacht besteden aan het versterken van hun economie om duurzame economische groei en weerbaarheid te vergroten. Daarbij is het cruciaal dat lidstaten structurele hervormingen implementeren. Verder blijft aandacht voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën van belang. Nederland kan de discussie aanhoren en indien opportuun zal Nederland op basis van bovenstaande deelnemen aan de gedachtewisseling. De nieuw gekozen voorzitter van de ECON-commissie van het Europees Parlement Aurore Lalucq zal bij dit deel van de vergadering aansluiten.

Digitale euro: stand van zaken

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Eurogroep zal van gedachten wisselen over de stappen die er nog gezet moeten worden in het onderhandelingsproces over wetsvoorstellen voor een mogelijke digitale euro, een elektronische vorm van publiek geld uitgegeven door de Europese Centrale Bank (ECB). Dit is van belang vanwege de ontwikkelingstappen die de ECB zet en de praktische uitvoering daarvan.

Nederland is van mening dat kwaliteit in dit proces belangrijker is dan snelheid. De lancering van een mogelijke digitale euro is een eenmalige gebeurtenis. Op het moment van een eventuele lancering moet deze digitale euro voldoen aan de juiste randvoorwaarden, zoals stevige privacy-waarborgen en een proportionele verdeling van kosten. De meeste lidstaten vinden dat kwaliteit belangrijker is dan snelheid en dat de Raad verder moet gaan met de inhoudelijke discussie op basis van het juridisch kader. Nederland bevindt zich daarmee in een meerderheidspositie.

De verwachting is dat het nieuwe Europees Parlement de behandeling van de voorstellen na de zomer weer zal continueren. De onderhandelingen worden onder het Hongaars voorzitterschap van de Raad voortgezet.

Eurogroep in inclusieve samenstelling

Concurrentievermogen in de eurozone: discussie richting afronding van de werkstroom

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

In het afgelopen half jaar zijn vier discussies gevoerd in de Eurogroep over het thema concurrentievermogen. Dit volgt op de toenemende

aandacht voor dit onderwerp, onder andere in het kader van de rapporten van Dhr. Letta (april 2024) en Dhr. Draghi (verwacht najaar 2024). In de Eurogroep zal wederom gesproken worden over concurrentievermogen.

De eerste bespreking, in maart 2024, ging met name over handelsfragmentatie. De Commissie stelde in een voorbereidende notitie dat handel steeds vaker langs de lijnen van geopolitieke nabijheid plaatsvindt. Lidstaten benadrukten dat mondiale fragmentatie van de wereldhandel tot kosten kan leiden en dat de EU er belang bij heeft een open, multilateraal, op regels gebaseerd handelssysteem te blijven steunen. Nederland onderstreepte dit, en benadrukte de kracht van de interne markt beter te willen gebruiken door de interne markt, inclusief de kapitaalmarkten, te versterken en te verdiepen. Ook onderschreef Nederland het belang van het versterken van internationale samenwerkingsverbanden.

De tweede bespreking, in mei 2024, stond in het teken van de kenniskloof. In een voorbereidende notitie werd de positie van de EU ten aanzien van kennis en innovatie vergeleken met China, de VS en Japan. Het beeld dat daaruit ontstond was gemengd: hoewel de EU op een aantal sleuteltechnologieën gelijke trend houdt, is met name bij digitale technologieën de innovatiekloof met de VS aanzienlijk. Ook ten aanzien van private investeringen voor onderzoek en innovatie loopt de EU achter op de VS. Michiel Scheffer, voorzitter van de Europese Innovatieraad, benadrukte ook de noodzaak van meer privaat kapitaal voor investeringen en innovatie. Nederland onderstreepte dit, en liet weten dat de kapitaalmarktunie van groot belang is voor financiering van innovatieve projecten en bedrijven.

De derde bespreking, in juni 2024, ging over industriebeleid en marktintegratie. Industriebeleid is in de afgelopen jaren wereldwijd toegenomen. In de voorbereidende notitie van de Commissie en in de inbreng van de Kristalina Georgieva, Managing Director bij het Internationaal Monetair Fonds (IMF), werd benadrukt dat industriebeleid welvaartsverhogend kan zijn wanneer aan een aantal voorwaarden is voldaan, zoals gericht op het bestrijden van marktfalen, tijdelijkheid en doelgerichtheid van maatregelen, juiste randvoorwaarden, en het garanderen van een gelijk speelveld. Nederland herkende dat beeld, en benadrukte het belang van juiste voorwaarden om het concurrentievermogen structureel te verbeteren, zoals een sterke interne markt en versterking van de kapitaalmarktunie.

De vierde bespreking, in juli 2024, stond in het teken van het financieringsgat (funding gap). Hier was geen voorbereidende notitie voor opgesteld. Dhr. Letta was als gastspreker uitgenodigd en benadrukte de noodzaak voor de EU om meer privaat kapitaal te mobiliseren. Dit pleidooi werd onderschreven door de ECB en door verschillende lidstaten, waaronder Nederland. Zij gaven aan dat mobilisatie van privaat kapitaal het beste kan worden bereikt door verdere versterking van de kapitaalmarktunie.

Op het moment van schrijven is er geen duidelijkheid over de invulling van de bespreking over concurrentievermogen. Nederland zal aangeven de inhoudelijke discussies over dit onderwerp te waarderen. De inbreng van Nederland zal conform de inzet tijdens eerdere besprekingen en de prioriteiten van Nederland zijn, met o.a. een nadruk op het verbeteren van het vestigingsklimaat, mobiliseren van privaat kapitaal, effectief inzetten van publieke middelen, versterken van de interne markt, verlagen van de regeldruk voor bedrijven, en gericht industrie- en innovatiebeleid.

Ecofinraad

Werklunch «Nieuwe financieringsmogelijkheden in het ondersteunen van lage-inkomenslanden als reactie op de globale ontwikkelingen»

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Raad zal spreken over nieuwe financieringsmogelijkheden voor lage inkomenslanden in het gezelschap van Kristalina Georgieva, Managing Director bij het Internationaal Monetair Fonds (IMF). De discussie zal zich naar verwachting specifiek richten op de mogelijke manieren waarop het IMF lage inkomenslanden kan ondersteunen bij het aanpakken van mondiale uitdagingen.

De aanleiding hiervan is de aankomende herziening van de *Poverty Reduction and Growth Trust* (PRGT) van het IMF, waarover de Kamer eerder geïnformeerd is¹.

Nederland zet in op een belangrijke rol voor het IMF bij de ondersteuning van kwetsbare landen met economische uitdagingen. Om lage inkomenslanden te ondersteunen in het geval van betalingsbalansproblemen biedt het IMF vanuit de PRGT concessionele financiering aan. Deze leningen vanuit de PRGT worden verstrekt tegen een concessionele rente, zodat de rentelasten beheersbaar blijven en de schuldhoudbaarheid van kwetsbare landen niet onnodig verslechtert. Deze concessionele rente wordt gefinancierd door landen rentesubsidies te verlenen uit de PRGT-subsidierekening.

De PRGT is opgezet als zelfvoorzienend fonds. Dit wil zeggen dat de rentesubsidies gefinancierd worden door rendement op de middelen in de subsidierekening en geen periodieke middelenaanvullingen nodig zijn. Door de gestegen rentes en verhoogde vraag naar PRGT-leningen is de vraag naar rentesubsidies toegenomen. Hierdoor kampt de PRGT-subsidierekening met een financieringstekort. De PRGT-herziening, die het IMF graag voor de jaarvergadering in oktober afrondt, kijkt onder meer naar de verschillende mogelijkheden voor een duurzaam financieringsmodel van de PRGT.

Nederland onderschrijft de uitdagende economische situatie en de ernstige financieringsdruk waar lage-inkomenslanden voor staan, mede in een context van moeilijke schuldposities. Het herstellen van het zelfvoorzienende financieringsmodel van de PRGT, inclusief voldoende subsidie-middelen, is daarom een prioriteit van Nederland gedurende de aanstaande herziening. Nederland zet er daarom op in dat in de aanstaande herziening van de PRGT zowel gekeken wordt naar de aanpassing van leenmodaliteiten van de PRGT om het subsidiegat te beperken, als de mogelijkheid van het inzetten van interne middelen van het IMF om het overgebleven subsidiegat aan te vullen.

Werkessie I – Duurzame financiering voor de groene transitie

Document: Vooralsnog n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

¹ Aanbiedingsbrief Geannoteerde Agenda voor de Voorjaarsvergadering van het IMF 2024 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl; Aanbiedingsbrief bij verslag Voorjaarsvergadering IMF en Coalitie voor Ministers van Financiën voor Klimaatactie 2024 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

Toelichting:

De Secretaris-Generaal van de OESO en het hoofd van het Hongaarse Agentschap voor de uitgifte van staatsobligaties zullen presentaties geven over het thema duurzame financiering voor de groene transitie. Op dit moment is nog geen informatie beschikbaar over de aard van de presentaties of mogelijke discussiepunten die in de gedachtewisseling centraal staan.

Nederland hecht belang aan de beschikbaarheid van voldoende duurzame financiering voor de groene transitie. Een duurzame financiële sector kan bijdragen aan de betaalbaarheid van de transitie en kan ondernemers stimuleren om de omslag naar groenere verdienmodellen te maken. Nederland hanteert daarbij een aantal algemene aandachtspunten. Zo moet een duurzame financiële sector zich niet enkel richten op die delen van de economie die nu al groen zijn, maar ook op economische activiteiten die nu nog onvoldoende duurzaam zijn stimuleren om een omslag te maken. Daarnaast is voldoende investeringszekerheid voor financiële instellingen en bedrijven van groot belang. Voorspelbaar (groen) beleid draagt hier aan bij. In aanvulling hierop is de daadwerkelijke invloed van de verduurzaming van het financiële systeem op verduurzaming van de reële economie een aandachtspunt. Tot slot is van belang dat verplichtingen met als doel het financiële systeem te verduurzamen, niet tot disproportionele rapportagelasten leiden.

De Nederlandse financiële sector heeft internationaal een voortrekkersrol als het gaat om verduurzaming. Zo hebben meer dan 50 Nederlandse financiële instellingen zich via het Klimaatcommitment verbonden aan CO₂-reductiedoelstellingen en een inspanningsverplichting om een bijdrage te leveren aan het financieren van de energietransitie. In aanvulling hierop draagt Nederland via de uitgifte van groene obligaties actief bij aan het vergroten van groene financieringsopties. Daarnaast is Nederland op dit moment co-voorzitter van de *Coalition of Finance Ministers for Climate Action*, een internationaal forum waar Ministers van Financiën op hun terrein handelingsperspectieven en *best practices* uitwisselen. Ook in Europees verband zal Nederland actief deelnemen aan de gedachtewisselingen en onderhandelingen over de verschillende elementen van het duurzame financieringsraamwerk en daarbij desgewenst met andere lidstaten optrekken.

Waar dit opportuun is zal Nederland vanuit de bovengenoemde vertrekpunten en ervaringen aan de gedachtewisseling deelnemen.

Werksessie II – De effecten van demografische ontwikkelingen op houdbare overheidsfinanciën.

Document: Vooralsnog n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Ecofinraad zal spreken over de effecten van demografische ontwikkelingen op de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. In mei jl. heeft de Ecofinraad conclusies aangenomen over het nieuwste Ageing Report over vergrijzing.² Hierin wordt onder andere genoemd dat door de vergrijzing de publieke uitgaven zullen toenemen door hogere zorg- en pensioenuitgaven. Tegelijkertijd neemt de beroepsbevolking af waardoor economische groei hoofdzakelijk afhankelijk wordt van de toename in productiviteit. De Raad benadrukt in dezelfde conclusies het belang van prudente overheidsfinanciën, het stimuleren van productiviteitsgroei en arbeidsparticipatie, hervormingen van het pensioenstelsel en de gezondheidszorg.

² <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9160-2024-INIT/en/pdf>

Nederland waardeert dat de gevolgen van vergrijzing voor de overheidsfinanciën opnieuw op de agenda zijn gezet. Deze gedachteswisselingen dragen bij om de uitdagingen voor de overheidsfinanciën beter te adresseren. De geschetste beleidsrichtingen in de Raadsconclusies vormen hiervoor een uitgangspunt.